

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ

Т. 1

**XI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених та студентів
24-25 жовтня 2025 року, Одеса**

MUSIC AND CHOREOGRAPHY EDUCATION IN THE CONTEXT OF SOCIETY'S CULTURAL DEVELOPMENT

A collection of scientific works based on the materials of the XI International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students, Odesa, 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези XI Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(24-25 жовтня 2025 р.)**

1 том

ОДЕСА 2025

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

**Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку
суспільства.** Матеріали і тези XI Міжнародної конференції молодих учених
та студентів (Одеса 24-25 жовтня 2025 р.). — Т.1. — Одеса: ПНПУ імені
К. Д. Ушинського, 2025. — 237 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського». Протокол № 6 від 27.11.2025 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик
навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Білова Наталія Костянтинівна, кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теоретичної, музично-інструментальної та вокальної
підготовки, Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції.

Технічний редактор Ірина ЛЕВИЦЬКА

гнучкість, експресивність і багатозначність хореографічного тексту танець перетворюється на потужний інструмент художнього висловлення, здатний відображати складність сучасного світу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волкова Ю., Коропатова О. Методичний аспект модерн-джаз танцю у роботі з виконавцями хореографічного мистецтва / Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції // Ю. Волкова, О. Коропатова. - Умань ВПЦ «Візаві», – 2022. – С. 25-28.
2. Драч Т. Становлення суміжних з модерном напрямів хореографії в Україні / Т. Драч // Молодий вчений. – 2018. - № 5 (57). – С. 151-154.
3. Горбачук Р. Становлення танцю модерн у європейському культурно-мистецькому просторі / Р. Горбачук // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології. – 2009. - № 2 (5). – С. 18-20.
4. Омеляненко З. Види, жанри, лексичні засоби сучасного танцю: теоретичний аспект. № 2 (2023): Слобожанські мистецькі студії, <https://journals.spu.sumy.ua/index.php/art/article/view/96/84>
5. Плахотнюк О. Джаз-танець у контексті сучасного хореографічного мистецтва України / О. Плахотнюк // Вісник КНУ ім. Карпенко-Карого: зб. наук. праць. – 2013. - № 12. – С. 179-186.
6. Погребняк М. Танець «модерн» та неокласичний танець в українському балеті ХХІ ст.: шляхи асиміляції та форми презентації / М. Погребняк // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2020. – Вип. 30 (1). – С. 195-204.
7. Шариков Д. Класифікація сучасної хореографії: напрями, стилі, види: Автореф. дис... канд. мистец.: 26.00.01 / Київ, 2008. – 23 с.

Ольга ТКАЧУК,

здобувачка другого (магістерського)
рівня вищої освіти, Вінницький
державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського
Науковий керівник: кандидат
педагогічних наук, доцент О. П. Бурська

СУЧАСНИЙ БАЛЕТ ЯК ЗАСІБ ЕМОЦІЙНОГО ВІДГУКУ НА АКТУАЛЬНІ СВІТОВІ ПОДІЇ (НА ПРИКЛАДІ БАЛЕТУ «FLIGHT PATTERN» КРІСТАЛ ПАЙТ)

Сучасний балет давно вийшов за межі естетики «чистої краси» та технічної досконалості. Сьогодні він став засобом художньої комунікації, що реагує на виклики часу, простором **суспільного** діалогу про найгостріші соціальні, політичні, екологічні та культурні проблеми. Поєднуючи не лише

пластику і музику, але й елементи театрального мистецтва, сценічні візуальні ефекти, мультимедійні засоби сучасний балет здатний передавати найвитонченіші відтінки переживань і створювати багатовимірні метафори у відображенні екзистенційних проблем ХХІ століття.

Новітня тематика сучасних балетних постановок торкається глибоких актуальних проблем, що виникають, зокрема, на тлі світових подій. Зміст стає багатовекторним: митці звертаються і до особистих травм, і до колективних катастроф.

Мета статті – на прикладі балету «*Flight Pattern*» (2017 р.) всесвітньо відомої канадської хореографки Крістал Пайт розкрити особливості сучасного балету як засобу емоційного відгуку на актуальні світові події, художнього переломлення та артикуляції мовою хореографічного мистецтва суспільно важливих проблем сучасності.

Балетне мистецтво ХХ століття пройшло шлях від вишуканої естетики до творів із глибоким змістом та психологічною насиченістю. Такими були, зокрема, постановки Сержа Лифаря (*Ікар* (1935 р.), *Сюїта в білому* (1943 р.), *Міражі* (1944 р.), драматизм яких проявлявся через внутрішню виразність, а технічна вишуканість поєднувалась із заглибленням у духовні переживання персонажа. На перетині ХХ-ХХІ століть сучасний балет у творчості Моріса Бежара, Іржі Кіліана, Вільяма Форсайта та багатьох інших митців стає способом філософського осмислення людського існування, формою суспільного дискурсу, в якому танець служить мовою для важливих тем: місця людини в світі,плинності часу, любові, трагедії і радості, самотності і втрати, ідентичності і внутрішніх конфліктів, меж людського досвіду тощо. Представниця третього покоління хореографів сучасного танцю канадійка Крістал Пайт синтезує *contemporary dance* з традиціями неокласичного балету, поєднуючи сучасні балетні техніки із театральними елементами та різноманітними перформативними практиками. К. Пайт вирізняється творчою сміливістю, особливим унікальним хореографічним «голосом», що вражає своєю інтелектуальністю, емоційною глибиною і пластичною винахідливістю водночас. Тематика її постановок свідчить про великий інтерес мисткині до граничних проявів людського духу – від особистісних страждань, суспільних проблем до трагедій світового масштабу (*Dark Matters* (2009), *The Tempest Replica* (2011), *Betroffenheit* (2015), *The Statement* (2016), *Flight Pattern* (2017) *Body and Soul* (2019), *Light of Passage* (1922) та ін.

Балет «*Flight Pattern*» (Візерунок польоту), прем'єра якого у 2017 р. відбулась на сцені Лондонської Королівської опери, – потужна, емоційно прониклива відповідь К. Пайт на глобальну еміграційну кризу. Розповідаючи історію одного біженця, вона створює потужну метафору загальної трагедії. Балет створений на музику «Симфонії сумних пісень» Генрика Гурецького, яка хоч і асоціювалась багатьма із трагедією Голокосту, вважалась самим автором ширшою за змістом. «Він (Г. Гурецький – О.Т.) хотів, щоб твір був чимось універсальнішим. Щоб він охоплював час і культури. Для мене,

слухаючи його нещодавно, я не можу не пов'язати його з гуманітарною кризою, з якою ми стикаємося зараз. Оскільки історія біженців — це історія нашого часу, я хотіла пов'язати його музику з цією історією», - пояснює в одному зі своїх інтерв'ю К. Пайт [4].

Міграційна криза літа 2015 року була однією з найбільших у Європі. І мисткиня, що в своїх постановках не раз зверталась до емоційно важких тем, відчувала розчарованість недостатньою міжнародною реакцією: «Я також борюся з власними почуттями відповідальності та безсилля. Це колосальна тема. Але я звикла працювати з колосальними, неможливими темами. Мене це надихає — працювати з контентом, який змушує мене виходити далеко за межі моєї здатності уявляти чи навіть справлятися» [4].

Хореографічна вистава амбітна за масштабом та концепцією. У балеті беруть участь 36 танцівників. Одягнені у сіро-білі костюми, вони з'являються на сцені, нагадуючи натовп, який мандрує у пошуках прихистку (рис.1) — «кипляча людська маса страждань і надії, біженці, чий відчайдушні бажання, страхи та втрати поглинаються спробою вижити» (Р. Салкес) [3].

Рис.1

У своїй рецензії на балет для «The Guardian» Джудіт Маккрел (Judith Mackrell) описує цю сцену і подальшу хореографічну драматургію балету так: «Спочатку ми бачимо їх як хитаву, шаркаючу купку переміщених людей, одягнених у сіре, але коли вони починають подорож у пошуках безпеки, Пайт оживляє групу. Абстракція хореографії стає текстурованою з вузлуватими косами та хвилями рухів; їй надається людське різноманіття з маленькими, просторічними жестами, що говорять про гідність, рішучість та відчай. А моментами це переривається концентрованими віньєтками, вікнами в індивідуальне життя, що включають палкий, збудливий дует двох чоловіків, радісне возз'єднання закоханих та майже нестерпно болісну п'єту, в якій одна жінка (Крістен МакНеллі) дізнається, що дитина, яку вона колисає, мертва» [2].

Хореографічна мова масових сцен балету поєднує засоби *contemporary* та класичного танцю. Основними є колективні рухи: маса танцівників формує хвилеподібні пласти, що нагадують нескінченний людський натовп. У рухах

переважають приземленість, повільність, зігнуті коліна та акценти на тяжкості, що передає стан втоми та безсилля. Емоційно-сміслові наповнення ансамблевих сцен ґрунтуються на створенні образу приреченості, втрати й безсилля. Натопт танцівників уособлює мільйони людей, які втратили дім і вимушені шукати нове місце для життя. Відсутність індивідуальних партій підкреслює, що трагедія не є лише особистою — це глобальна колективна травма людства.

Проте серед цієї сірої хвилі постають маленькі вкраплення людських історій: дует двох чоловіків, що підтримують один одного, коротка зустріч закоханих, а кульмінацією стає сцена оплакування – жінка, яка тримає на руках мертву дитину. Цей образ є настільки сильним, що його називають серцем усього балету. Він втілює біль мільйонів матерів, змушених покидати свої домівки в надії врятувати дітей. Музичне та сценічне вирішення цієї сцени вражає своїм художнім та емоційно-психологічним ефектом: сопранове соло на матеріалі польського плачу XV століття, в якому Діва Марія розмовляє зі своїм вмираючим сином, використовується «як звуковий пейзаж, а не як імпульс до руху»; великі темні стіни, які то відкриваються, пропускаючи вузький стовп світла, то зачиняються позаду танцюристів, створюючи непроникну темряву, і отвір між ними, що символізує жаданий прикордонний перехід, уявну країну нових можливостей та надій (рис.2) [3].

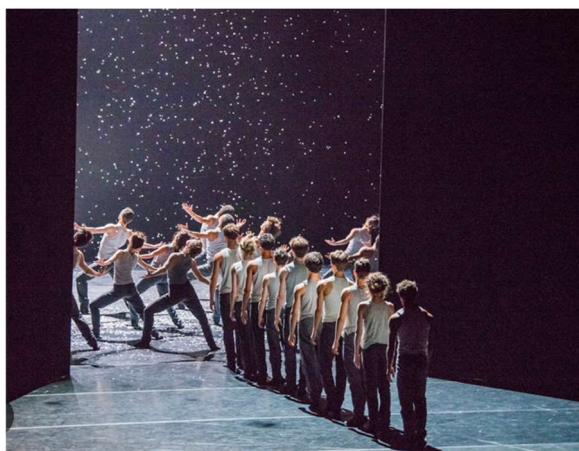

Рис.2

У хореографічній лексиці К. Пайт використовує пластичні символи і метафори, що виходять за межі буквальної реальності [4]. Для прикладу, коли танцівники здіймають руки вгору, їхні рухи нагадують крила птахів, що ширяють над хвилями моря. У цих рухах проступає подвійний сенс: і краса природи, і водночас небезпека морських шляхів, якими часто тікають біженці. «Є фраза руху, – розкриває свої хореографічні рішення К. Пайт, – маленький фрагмент хореографічного матеріалу, який ми назвали «візерунком польоту»... цей мотив містить повторюваний візерунок вкоріненості та важкості в ногах, коли верхня частина тіла та руки рухаються, як крила, прагнучи повітря. У цій фразі міститься напруга між відчаєм і надією» [1].

Таким чином, *Flight Pattern* — це не лише мистецький жест, а й гуманістичний заклик. Балет примушує нас побачити за статистикою і новинами — людські обличчя, біль і надію тих, хто змушений залишити рідний дім. У цьому творі танець стає мовою співчуття, нагадуючи, що трагедія біженців — це не «чужа» проблема, а виклик усьому людству.

У 2022 р. Крістал Пайт розширює цю роботу до повнометражного балету *Light of Passage* (Світло переходу), додаючи дві нові частини – *Covenant* (Заповіт) і *Passage* (Перехід), що глобалізують тему від соціальної (горя біженців) до філософської (переходу від життя до смерті). Якщо «Заповіт» піднімає болючу проблему суспільного обов'язку захисту дітей і планети, яка залишиться їм у спадок, то «Перехід» символізує, за висловом К. Пайт, «остаточний перетин кордону», порогу «між відомим і невідомим», «перехід з цього світу у все, що буде далі» з відчуттям «незмірної відстані між померлими та тими, хто втратив близьких» [1].

Хоча *Light of Passage* отримав суперечливі оцінки критики (на відміну від одноставного схвалення *Flight Pattern*) за свою надмірну сентиментальність та надто ідеалізований акцент на вразливості, *емоційна глибина та інноваційність, характерні творчості* Крістал Пайт в цілому, та її внесок у переосмислення ролі танцю як способу вираження духу часу є незаперечними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Crystal Pite. *Light of Passage*. Офіційний сайт The Norwegian Opera and Ballet. URL: <https://www.operaen.no/en/Productions/arkiv/2023/crystal-pite-ballet-oslo-operahouse/light-of-passarge-essay/> (дата звернення – 15.10.2025 р.).
2. Mackrell J. Royal Ballet triple bill review – gripping vision of the refugee crisis. *The Guardian*. (Culture. Dance). 17.03.2017. URL: https://www.theguardian.com/stage/2017/mar/17/royal-ballet-triple-bill-review-refugee-crisis-crystal-pite-christopher-wheeldon-david-dawson?utm_source=chatgpt.com (дата звернення – 15.10.2025 р.).
3. Sulcas R. In London, Massed Human Misery and Communal Revelations. *The New York Times*. 21.10.2022. URL: <https://www.nytimes.com/2022/10/21/arts/dance/crystal-pite-royal-ballet-gregory-maqoma-ballet-black.html> (дата звернення – 15.10.2025 р.).
4. Winship L. Crystal Pite on responding to the refugee crisis, working at the Royal Ballet and the purpose of art. *The Standart*. 28.02.2017. URL: https://www.standard.co.uk/culture/crystal-pite-on-responding-to-the-refugee-crisis-working-at-the-royal-ballet-and-the-purpose-of-art-a3477506.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення – 15.10.2025 р.).

Si Huakun	
The genre of transcription in music within the context of academic integrity.....	146
Агафонова Н.	
Темброва палітра як засіб художньої виразності у хоровому мистецтві.....	149
Чжао Шуран, Ключєва С.	
Естетика хореографічного тексту сучасного танцювального мистецтва.....	151
Ткачук О.	
Сучасний балет як засіб емоційного відгуку на актуальні світові події (на прикладі балету «Flight Pattern» Кристал Пайт).....	153
Luo Zhenwei, Stepanova L.	
Chamber and vocal music in the concert repertoire of Chinese singers.....	158
Лю Юйсюань, Ашихміна Н.	
Китайська «чайна» опера Хуанмейсі.....	161
Wu Chenxi, Stepanova L.	
The problem of performing interpretation of vocal cycles.....	163
Hu Yi, Gorozhankina O.	
The genre of piano miniature in the works of Zhang Shuai.....	166
Чжан Цзицін, Вороновська О.	
The interrelationship between melody and word in Chinese vocal art.....	170
Dobrova H.	
«Compositional concept of a choreographic production» as a phenomenon and a scientific notion.....	172
У Менцзи	
Інтерпретаційно-виконавські аспекти камерних вокальних творів китайських композиторів.....	175
Liang Ziwen	
Interpretive specificity of chamber and vocal lyrics by A. Kos-Anatolsky in the executive dimension.....	177
Farmahei M.	
Creation of a visual (stage) concept for the choreographic production "The artist" with the involvement of artificial intelligence.....	181
Лещенко І.	
Художні засоби вираження страху у хореографії.....	183
Zhou Zhijie	
Declamatoriness as a means of vocal-performance expressiveness.....	187
Ян Шо, Ключєва С.	
Роль народно-пісенних традицій у становленні професійної вокальної школи України та Китаю.....	191